

ΟΜΙΛΙΑ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΚΑΤΑ

ΙΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΣΧΑ.

ΜΕΓΑΛΗ λοιπόν τῆς πίστεως ἡ δύναμις! θαυμάσια τὰ αὐτῆς ἀποτελέσματα! ἄπειρον τὸ ἐξαὐτῆς κέρδος! ζωὴν χαρίζει ἀθάνατον, βασιλείαν ἡμῶν δωρεῖται τὴν αἰώνιον· « **Ἰ- να πιστεύοντες, λέγει, ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ·** » καὶ ἀλλαχοῦ· « **Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται·** », καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ πάλιν· « **Πιστεύσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου.** » Ὡστε ἡ πίστις σώζει· ἀρκεῖ λοιπόν τὸ νὰ πιστεύσῃ μόνον ὁ ἄνθρωπος, ἵνα σωθῇ. Ἀλλὰ πῶς ἡ αὐτὴ θεία γραφὴ λέγει· « **Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀπο- δώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ;** » καὶ ἐν ἄλλοις, « **Ὅς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ, ἐκπορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως;** » τί τοῦτο; ἄλλοτε μὲν λέγει ἡ θεία γραφὴ, ὅτι ἡ πίστις σώζει τὸν ἄνθρωπον· ἄλλοτε δὲ διδάσκει, ὅτι τὰ καλὰ ἔργα προξενούσι τὴν σωτηρίαν; Ἐναντία λοιπόν φαίνονται ἀλλήλοις τῶν θεοσδότων γραφῶν τὰ λόγια. Ἀδελφοί, μὴ πλανᾶθε! σύμφωνα εἰσι τοῦ θεοῦ τὰ διδάγματα· οὐδὲ

ἡ πίστις μόνη, οὐδὲ τὰ καλὰ ἔργα μόνα, ἀλλ' ἡ πίστις ὁμοῦ καὶ τὰ καλὰ ἔργα σώζουσι τὸν ἄνθρωπον.

Διαιρεῖται ἡ πίστις εἰς θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν. Πίστις θεωρητικὴ λέγεται, ὅταν διὰ μόνου τοῦ νοῦς ἡμῶν πιστεύωμεν ὅσα διδάσκει ἡ πίστις, οὐδὲν δὲ τῶν καλῶν ἔργων πράττομεν· αὐτὴ δὲ ἡ πίστις ἐστὶ νεκρὰ καὶ ἀνωφελής, καὶ μὴ δυναμένη σώσαι τὸν ἄνθρωπον· « **Ἡ πίστις, λέγει ὁ θεὸς Ἰακώβος, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχη, νεκρὰ ἐστὶ καθ' ἑαυτήν. Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη; Μὴ δύναται ἡ πίστις σώσαι αὐτόν;** » Πίστις δὲ πρακτικὴ ἐστίν, ὅταν καὶ πιστεύωμεν ὅσα ἡ πίστις διδάσκει, καὶ πράττομεν ὅσα αὐτὴ νομοθετεῖ· αὐτὴ δὲ ἐστὶν ἡ πίστις, περὶ ἧς ὁ οὐρανοβάμων ἀπόστολος λέγει· « **Πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.** » Ὡστε, ὅταν ἡ θεία γραφὴ λέγῃ· « **Ἰνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε καί, Πᾶς ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται,** » καὶ ἄλλα ὅμοια, περὶ τῆς πίστεως λαλεῖ τῆς πρακτικῆς, τῆς δι' ἀγάπης ἐνεργουμένης, τῆς συνηνωμένης μετὰ τῶν καλῶν ἔργων· καὶ πάλιν ὅταν ἡ γραφὴ διδάσκη τὸ « **ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ**

Ἰωάν. 20, 31.

Μαρκ. 16, 16.

Πράξ. 16, 31.

Μαρκ. 16, 27.

Ρωμ. 2, 6, 5, 29.

Ἰωάν. 2, 17, 19.

Γαλ. 5, 6.

Μαρκ. 16, 16.

Ρωμ. 2, 6.

« ἔργα αὐτοῦ », καὶ τὰ τούτοις ὁμοία, ἐκάστω πιστεύοντι ἐννοεῖ, ἔργα δὲ λέγει τὰ ἐκ πίστεως γεγενημένα. Στοχασθῆτε δὲ πῶς τὴν ἐννοιαν ταύτην μετὰ μεγίστης ἀκριβείας διὰ τῶν παραδειγμάτων σαφηνίζει ὁ θεηγόρος ἀπόστολος. Ἐπαινεῖ τοῦ Ἄβελ τὴν πίστιν, ἀλλ' ἐγκωμιάζει καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ ἔργα, ἡγουν τὴν δεκτὴν θυσίαν, ἣν προσέφερε τῷ θεῷ· ἐπαινεῖ τοῦ Ἐνώχ τὴν πίστιν, ἀλλ' ὑμνολογεῖ καὶ τὰ εὐάρεστα αὐτοῦ ἔργα· ἐπαινεῖ τοῦ Νῶε τὴν πίστιν, ἀλλὰ συνεπαινεῖ καὶ τὸν ἀγῶνα αὐτοῦ διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς κιβωτοῦ· ἐπαινεῖ τὴν πίστιν τοῦ Ἀβραάμ, ἀλλὰ θαυμάζει καὶ τὴν πρὸς τὸν θεὸν αὐτοῦ ὑπακοήν· καὶ ἐφέξῃς πολλῶν ἄλλων ἀγίων ἐπαινεῖ τὴν πίστιν, καὶ μεγαλύνει τὰ θαύματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἡρωϊκὰ αὐτῶν ἔργα διηγεῖται, καὶ εὐφημεῖ τὰ θαυμαστά αὐτῶν ἄθλα· « Ἄλλοι δέ, λέγει, ἐτυμπανίσθησαν· ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνω μαχαίρας ἀπέθανον, περιήλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχοῦμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς ». Ἐκ τούτων λοιπὸν βλέπετε φανερά, ὅτι ἡ σωτηριώδης πίστις ἐστὶν ἡ συνηνωμένη μετὰ τῶν καλῶν ἔργων· ἡ πίστις μόνη χωρὶς τῶν ἔργων ἐστὶ νεκρὰ καὶ ἀνενέργητος· « Ὡσπερ γὰρ τὸ σῶμα, λέγει ὁ Ἀδελφότητος, χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστὶ ».

Ἐβ. 11,
35, 38,

ἰαν. 2,
26.

Χριστιανέ, σὺ καυχᾶσαι, ὅτι πιστεύεις· ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος, ὅταν πράττης ἔργα παράνομα; καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίττουσιν· ἀλλ' οὐδὲν ὠφελοῦνται. Σὺ πιστεύεις, ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκε τὰς δέκα ἐντολάς, καὶ ὅτι ὁ ἀθετήσας μίαν ἐξ αὐτῶν ἀναμφιβόλως κολάζεται· ἔπειτα πᾶσαν σχεδὸν ἡμέραν ἀφόβως καὶ ἀνυποστόλως περιφρονεῖς πᾶσαν ἐντολήν· τί σε ὠφελεῖ λοιπὸν ἡ πίστις σου; Σὺ πιστεύεις, ὅτι ὁ θεὸς ἐνομοθέτησεν, ἵνα ἀγαπᾷς αὐτὸν ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ψυχῆς καὶ διανοίας, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν· ἔπειτα τὸν ^{Ματ. 22, 37.} μὲν θεὸν περιφρονεῖς διὰ τῆς παραβίσεως τοῦ νόμου, τὸν δὲ πλησίον σου ἀδικεῖς καὶ βλάπτεις παντὶ τρόπῳ· ποῖον τὸ ὄφελος λοιπὸν ἐκ τῆς πίστεώς σου; Σὺ πιστεύεις, ὅτι, εἰ μὴ συγχωρήσῃς τὰ παραπτώματα τοῖς ἀνθρώποις, ἀδύνατόν ἐστι νᾶ συγχωρήσῃ ὁ θεὸς τὰς ἀμαρτίας σου· ἔπειτα διὰ τὸ μικρότατον σφάλμα τοῦ ἀδελφοῦ σου ζητεῖς ἀμοιβὴν καὶ ἐκδίκησιν; Πιστεύεις, ὅτι ὁ θεὸς σὲ προστάττει, ἵνα ἀγαπᾷς τοὺς ἐχθρούς σου, ἔπειτα μισεῖς αὐτούς καὶ καταδιώκεις ἕως θανάτου· τί σε ὠφελεῖ λοιπὸν ἡ πίστις σου; Σὺ πιστεύεις, ὅτι ὁ θεὸς προστάσσει, λέγων « Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖός εἰμι καὶ ταπεινός τῆς καρδίας »· σὺ δὲ γίνεσαι θυμώδης καὶ ὑπερήφανος· τί σε ὠφελεῖ λοιπὸν ἡ πίστις σου; Ὁ πτωχὸς παρίστησι τοῦ Χριστοῦ τὸ πρόσωπον· εἴτι ἂν ποιήσῃς τῷ πτωχῷ, ποιεῖς αὐτῷ τῷ θεῷ· « Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, » ἐμοὶ ἐποιήσατε. » Πιστεύεις τοῦτο; ναὶ καὶ ὁμῶς βλέπεις τὸν πτωχὸν καὶ ἀπο-

αὐτ. 6,
15.

αὐτ. 5,
44.

αὐτ. 11,
29.

αὐτ. 16.

στρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' αὐτοῦ· βλέ-
 πεις τὸν πτωχόν, καὶ ἀντὶ ἐλεημοσύνης
 αὐτ. 46. φορτίζεις αὐτὸν ὕβρεις· τί σε ὠφελεῖ λοιπὸν
 ἢ πίστις σου; Πιστεύεις, ὅτι σὲ περιμέ-
 νει ἄλλη ζωὴ αἰώνιος· καὶ ὁμως ζῆς ὡς
 Ἐπικούρειος καὶ θνητόψυχος· ποῖον λοιπὸν
 τὸ ὄφελος τῆς πίστεώς σου; Σὺ πιστεύεις,
 αὐτ. 31. ὅτι « ἔρχεται ἡμέρα, ἐν ἣ ἰσχυρὸς θεὸς καθίσει
 » ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ κρῖναι τὴν γῆν,
 » κρῖναι τὴν οἰκουμένην, » καὶ ὅτι οἱ ἐρ-
 γάται τῶν καλῶν ἔργων ἀπελεύσονται εἰς
 ζωὴν αἰώνιον, οἱ δὲ τὰς ἀμαρτίας πράξαν-
 τες εἰς κόλασιν αἰώνιον· καὶ ὁμως τὴν μὲν
 ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς ὀλοτελῶς ἀμελεῖς, πᾶ-
 σαν δὲ ἀμαρτίαν προθύμως ἐργάζεσαι· τί
 σε ὠφελεῖ λοιπὸν ἢ πίστις σου; Αὐτὴ ἡ
 ἰκκωθ. 2, 14. πίστις οὐ σώζει τὸν ἄνθρωπον· « μὴ δύνα-
 » ται ἢ πίστις, λέγει ὁ Ἰάκωβος, σῶσαι
 » αὐτόν; Ἡ τοιαύτη πίστις ἐστὶ νεκρὰ
 καὶ ἀτελής· διότι ἢ πίστις ἐκ τῶν καλῶν
 ἔργων λαμβάνει τὴν δύναμιν καὶ τὴν τε-
 λειότητα. « Βλέπεις, λέγει ὁ αὐτὸς ἀπόστο-
 » λος περὶ τοῦ Ἀβραάμ, ὅτι ἢ πίστις συ-
 αὐτ. 2, 21. » νήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν
 » ἔργων ἢ πίστις ἐτελειώθη. » Θεόπνευστον
 ὄντως καὶ σαφέστατον μάθημα! ἢ πίσις
 συμβοηθεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν κα-
 λῶν ἔργων, καὶ τὰ καλὰ ἔργα δίδουσι τὴν
 τελειότητα εἰς τὴν πίστιν.

Ἄδελφοί, ἡμεῖς οὐδὲ ὡς οἱ ἀπόστολοι
 εἶδομεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,
 οὐδὲ ὡς ὁ Θωμᾶς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἐψη-
 λαφήσαμεν· ἠκούσαμεν μόνον τὴν εὐαγγε-
 λικὴν διδασκαλίαν, καὶ ἐπιστεύσαμεν, ὅτι
 αὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ὁ λυτρωτὴς
 τοῦ κόσμου. Ὁ Κύριος μακαρίζει τοὺς μὴ
 ἰδόντας καὶ πιστεύσαντας, « Μακάριοι, λέ- Ιωάν. 20,
29.
 » γει, οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. »
 Ἄλλ' ἐσόμεθα ἡμεῖς ἄρα γε ἄξιοι τοῦ τοι-
 οῦτου μακαρισμοῦ; ἐσμέν ἄρα γε ἡμεῖς μα-
 κάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες;
 Ναί, ἐὰν ἢ πίστις ἡμῶν πίστις ὑπάρχη
 πρακτικὴ, πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη,
 πίστις συμβοηθοῦσα τὴν ἐργασίαν τῶν κα-
 λῶν ἔργων καὶ πίσις διὰ τῶν καλῶν ἔργων
 τελειομένη. Πίσις ἔχετε χάριτι θεοῦ καὶ ἐλεεί
 ὀρθόδοξον καὶ ἀληθινὴν· συνενώσατε αὐτῇ
 καὶ τὰς θεοφιλεῖς ἀρετάς, καὶ οὕτως ἔσεσθε Φιλιπ. 4,
8, 9.
 μακάριοι. « Τὸ λοιπὸν, ἀγαπητοί μου ἀδελ-
 » φοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, παραγγέλλει ὑμῖν ὁ
 » θεηγόρος ἀπόστολος, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια,
 » ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφήμα, εἴ-
 » τις ἀρετὴ καὶ εἴτις ἔπαινος, ταῦτα λογιζε-
 » σθε· ἀ καὶ ἐμάθατε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἢ-
 » κούσατε, καὶ οἶδατε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσ-
 » σετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται με-
 » θ' ὑμῶν. » Ἀμήν.